

Slovenská komisia Dejepisnej olympiády

Okresné kolo Dejepisnej olympiády pre ZŠ a 8-ročné gymnáziá

18. ročník, školský rok 2025/26

Testové úlohy pre kategóriu C (9. ročník ZŠ a 4. ročník OG)

Megjegyzés: A monotematikus rész kérdéseit*jelöltük meg.

1.* Egészítsd ki a hiányzó szavakat/adatokat és írd a válaszlapon található megfelelő betűjelhez.

- az első magyarországi Habsburg - ellenes felkelés vezetőjének a vezetékneve
- az első magyarországi Habsburg - ellenes felkelés kezdetének éve
- melyik családból származott a magyarországi utolsó rendi felkelés vezetője, segítségül szolgál a mellékelt kép, melyen II.Ferenc látható, aki ebből a családból származott.
- melyik jelenlegi országban és melyik évben írták alá a szatmári békét
- hol (melyik községben) található a legészakibb török erődítmény a mai Szlovákia területén
- a fa neve az ehető terméssel, amely a kékkői vár melletti gyümölcsöskertben található és összefügg az oszmán hadsereg jelenlétével
- egy ma széles körben használt, többnyire forró ital neve, amelynek fogyasztása a mai Szlovákia egyes területeinek az Oszmán Birodalom általi megszállásához is kapcsolódik
- mi a neve egy ma is nagyon jelentős városnak, amelynek meghódításával az Oszmán Birodalom be akart hatolni Nyugat-Európába, és ezért támogatta a lázadókat, akik meggyengítették a központi Habsburg-kormányt
- hogyan nevezzük azt a komoly járványt, amely a háborúk következményeként is terjedt és 1632-ban elterjedt Pozsonyban és Nagyszombatban is

2.* Az Oszmán Birodalom közép-európai terjeszkedésével összefüggésben Pozsony rendkívül fontos pozícióra tett szert, amely még Magyarország törökök általi közvetlen fenyegettségének megszűnése után is sokáig fennmaradt. A válaszlapon egészítsd ki a hiányzó szavakat.

Pozsony ... **A** ...lett és egyúttal Magyarország koronázási városa lett.

A koronázási ékszereket a pozsonyi**B**....tornyában helyezték el.

A koronázás a szent Márton**C**.... történt és elsőként ...**D**....koronázták magyar királlyá. a magyar királyi korona másolata

Pozsonyban ülésezett a magyar országgyűlés**E**....évben.

3.* Állapítsd meg, hogy az oszmán veszedelemmel kapcsolatos események közül melyik történt előbb. Írd a válaszlapra a helyes betű- és számkombinációt.

- Esztergom az Oszmán Birodalom fennhatósága alá kerülése (1) vagy a palásti csata (2)
- a törökök elfoglalták Budát (1) vagy az ipolysági kolostor elfoglalása (2)
- a törökök felégették Bakabányát (1) vagy a császári hadsereg visszavette Lévát (2)

4.* Az oszmán veszély miatt néhány régebbi épületet újjáépítettek és megerősítettek.

Válaszolj helyesen az alábbi kérdésekre:

- A) Melyik jelenlegi dél-európai országból származtak az építészek, akik segítségével számos épületet újjáépítettek?
- B) A válaszlapon egészítsd ki a mai Szlovákia területén található helyszínek nevét a kezdő és utolsó betűk segítségével, ahol a régebbi épületeket törökellenes várakká és erődítményekké építették át. Segítségül szolgál az alábbi két kép.

5.* Kapcsold a személyiségeket az erődítményekhez.

A válaszlagra írd a helyes betű- és számkombinációt.

a) Fugger család	1) a bozói megerősített kolostor
(a mellékelt képen látható)
b) Balassa Zsigmond	2) Vöröskő vára
c) Pietro Ferrabosco	3) érsekújvári erőd
d) Lotharingiai Károly	4) Nagyszombat és Pozsony
erődítményeinek átépítése

6.* A 17. századi bécsi ostromhoz és csatához kapcsolódó alábbi információk alapján állapítsd meg, hogy kik szerepeltek az eseményekben, és válaszolj a következő kérdésekre. Írd le a csata évszámát.

- a) Írd le a város védelmi parancsnokának vezetéknévét (segítségül szolgál a kezdőbetű és az utolsó betű).
- b) Írd le az uralkodó nevét (ha kell akkor a sorszámát is), aki elkerülte azt a csatát és elmenekült a városból.
- c) Alábecsülte az uralkodó az oszmán veszélyt?
- d) Írd le az oszmán szultán nevét, aki abban az időben uralkodott (ha kell akkor írd le a sorszámát is)
- e) Részt vett az említett szultán a bécsi csatában?
- f) Írd le a csata évszámát.
- g) Írd le az oszmán hadsereg parancsnokának a nevét.

7.* Az alábbi négy lehetőség közül válaszd ki az egy helyes választ és írd a válaszlapra.

- a) Bécs ostromának kezdetén az Oszmán Birodalom oldalán és a védők oldalán harcolók száma **megközelítőleg megegyezett / több védő volt / több oszmán harcos volt / nem ismerjük a csatában eleinte részt vevők hozzávetőleges létszámát sem.**
- b) A török fenyegetettség időszakában léteztek katonai (kerületi) területi egységek, amelyeket **generalátusoknak / majorátusoknak/ kapitányságoknak / hadnagyságoknak** neveztek.
- c) Az Oszmán Birodalom és a magyar hadsereg **Szucsány / Szécsény / Szelezsény / Szepessümege** mellett harcolt.

8.* Állapítsd meg, hogy az érsekújvári Új Erőddel kapcsolatos állítások igazak-e vagy hamisak. A válaszlapon karikázd be az igen- vagy a nem választ.

- a) az Új Erődöt az Ipoly folyó jobb oldalán építették
- b) a reneszánsz erőd a kor legmodernebb építményei közé tartozott.

A képen az érsekújvári kálvária egy részét látni.

- c) az egész erőd a mai napig fennmaradt
- d) az erődöt a budai pasa parancsára lerombolták, csak a Forgách-bástya maradványai maradtak meg, amelynek alapjaira később kálváriát építettek

9.* Az alábbi négy lehetőség közül válaszd ki az egy helyes választ és írd a válaszlapra.

- a) a vijálet kifejezés jelentette a: **kártyjátékot / pénzegységet / területi közigazgatási egységet / katonai harci egységet**
- b) a pentagonális bástya (a képen) alaprajza **háromszög / négyszög/ ötszög / hatszög alakú.**
- c) az alábbi városok közül a törökök soha nem uralták **Lévát / Nyitrát/ Selmecbányát / Érsekújvárt**
- d) bastión/bástya/ az **istentisztelet központja / az erődítmény kiálló része / piac / üvegház** volt.

10.* Egészítsd ki az alábbi szövegben a hiányzó megnevezéseket. Írd a válaszlapra a helyes válaszokat a megfelelő betűjelekhez.

A török veszély idején a bányavárosok védelmének érdekében megerősítették a mostani ... **A** ...városban található királyi nyári palotát, amely az **x** képen látható. Erődítési munkálatok folytak a Vágvolgy várában is ... **B** ... -ben, az **y** képen látható, amely a 14. század elején egy jelentős magyar nádor és a magyar uralkodó ellenfelének székhelye volt. Jelentős erődítési munkálatok folytak a**C**.....városban található erődítményben is, a Vág és a Duna folyók találkozásánál, amikor Szlovákiában először építettek földtöltéseket, amelyeket fa szerkezettel erősítettek meg, az elülső oldalon pedig téglával és kővel támasztottak meg.

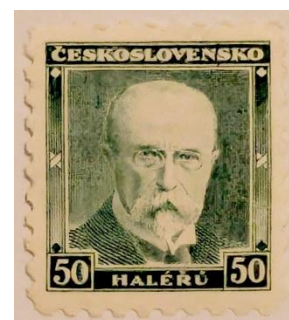
kép x

kép y

11. Sorold az eseményeket melyek az első világháború idején történtek a megfelelő évekhez. Írd a válaszlapra a helyes betű- és számkombinációt

a) Ausztria–Magyarország hadat üzent Szerbiának	1) 1917
b) Az Ypres melletti harcokban először használtak harci gázt.	2) 1918
c) Párizsban megalakult a Csehszlovák Nemzeti Tanács	3) 1915
d) Oroszországban kitört a februári forradalom	4) 1916
e) T. G. Masaryk bejelentette Csehszlovákia Függetlenségi Nyilatkozatát	5) 1914

T. G. Masaryk a Csehszlovák bélyegen

12. Az első világháború utáni helyzetet leíró szövegben egészítsd ki a hiányzó információkat. Írd a válaszlapra a helyes válaszokat az egyes betűjelekhez.

A háború utáni Európa elrendezéséről szóló konferenciára.....**A**...évben került sor, a versailles-i kastélyban**B**...országban. Meghatározta hogy az első világháború háborús bűnöse főleg ...**C**..., amelynek át kellett adnia Elzász -Lotaringia területét. Más államalakulat ...**D**...megszűnt, amely lehetővé tette hogy új államok alakuljanak , Csehszlovákiát beleértve. A versailles-i békeszerződés következménye volt hogy a bűnösnek meg kellett fizetnie a magas háborús kárpótlást, amelyet ...**E**...-nak neveznek. A vesztes országok között találta magát az**F**... Birodalom, amely elvesztette területe nagy részét. A következő konferenciákon véglegesen elrendezték ...**G**... határait a szomszédos államokkal, Csehszlovákiával, Ausztriával, Romániával.

13. Sorold a politikai funkciókat a megfelelő politikusokhoz. Írd a válaszlapra a helyes betű- és számkombinációt.

a) igazságügy -miniszter és iskolaügyi miniszter is Csehszlovákia kormányában	1) Andrej Hlinka
b) katolikus pap később a Szlovák Köztársaság elnöke 1939 és 1945 között	2) Eduard Beneš
c) a csehszlovák légiók szervezője és Csehszlovákia hadügyminisztere	3) Ivan Dérer
d) Csehszlovákia második elnöke és egyben külföldi emigrációban lévő elnök	4) Jozef Tiso
e) a Szlovák Teljhatalmú Minisztérium vezetője	5) Milan Rastislav Štefánik
f) a Szlovák Néppárt megalapítója és vezető egyénisége, később a vezetékeve bekerült a párt nevébe is	6) Vavro Šrobár
g) köztársasági elnök, akit családiásan „apónak” becéztek	7) Tomáš Garrigue Masaryk
h) a Szlovák Nemzeti Tanács és a Szlovák Nemzeti Párt elnöke	8) Matúš Dula

14. Kapcsold az állításokat az alkotóikhoz. A válaszlapon írd le a helyes betű – és számkombinációt.

- a) „Szlovákia kulturális és civilizációs átalakulása a háború utáni Európa egyik legfigyelemreméltóbb kulturális alkotása.”
- b) „Soha nem fogok háborút indítani Oroszország ellen. Mindent feláldozok, hogy megakadályozzam, mert ez a háború vagy a Romanovok, vagy a Habsburgok megdöntésével, vagy mindkét dinasztia megdöntésével végződne.”
- c) „Egy százszor elismételt hazugságból igazság lesz! Minél nagyobb a hazugság, annál hangosabban kell világgá kiáltani.”
- d) „Csehszlovákia egy kicsi és ismeretlen ország.”
- e) „A legnehezebb körülmények között foglaltam el a trónt, és még nehezebb körülmények között adom át.”

- 1) Robert W. Seton-Watson 2) Ferenc Ferdinand d'Este 3) I. Ferenc József
- 4) Neville Chamberlain 5) Joseph Goebbels

15. Mi volt bennük a közös? Állapítsd meg, hogy a párba állított ismert személyiségek melyik szakmához, vagy művészeti ágazathoz tartoznak. A megoldást válaszd ki a felsorolt lehetőségek közül és a választ a válaszlapon található betűjelhez.

- a) Marin Frič és René Clair
- b) Marlene Dietrich és Paľo Bielik
- c) Ľudovít Fulla és Marc Chagall
- d) F. Lloyd Wright és Fridrich Weinwurm
- e) Iréne Joliet-Curie és Enrico Fermi

színészet, rendezés, tudomány és kutatás, építészet, képzőművészet

16. Az alább felsorolt lehetőségek közül válaszd ki azt, amelyik legjobban illik a megadott kifejezés leírásához és a helyes választ írd a válaszlapra.

- a) A céltudatos cselekvést, amelynek célja, hogy valakit valaminek a megtételére, feladat elvégzésére vagy tevékenységére rávegyünk, úgy nevezzük, hogy **levitáció / defenestráció / politizálás / agitáció.**
- b) A Lenin vezette kommunista párt tagját úgy hívták hogy **előmunkás / mensevik / bolsevik / burzsoá.**
- c) A közgyűlés határozatát úgy nevezik hogy **manifesztáció / revolúció / rezolúció / konstitúció.**
- d) Az első világháború utáni békeszerződések módosítására irányuló politikai erőfeszítéseket így jelölik hogy **revizionizmus / centralizmus / defetizmus / ambicionizmus.**

17. Válaszolj helyesen az alábbi kérdésekre és írd a válaszokat a válaszlapon található megfelelő betűjelekhez.

- a) Melyik észak-európai ország vált függetlenné Oroszországtól 1917-ben?
- b) Milyen négy szóból álló nevet adtak annak a kommunista államnak, amely 1922-ben jött létre az egykori Orosz Birodalom utódjaként?
- c) Melyik városba menetelt Benito Mussolini 1922-ben, ezzel elindítva az államcsíny folyamatát, amely egy fasiszta diktatúrához vezetett? A képen a város egyik legismertebb nevezetessége látható.
- d) Milyen politikai pozíciót foglalt el Adolf Hitler 1933 januárjában, a náci diktatúra kiépítésének kezdetén?
- e) Melyik év novemberében hozták meg a bécsi döntést?

Autori: PaedDr. Marek Bubeník, Mgr. Ľuboš Paller, Mgr. Štefan Podolinský

Fotografie: Mgr. Ľuboš Paller, Štefan Podolinský

Redaktorka: Mgr. Nikoleta Kovalčíková

Recenzentka: Mgr. Barbora Kopuncová

Preklad: Ing. Veronika Zsideková

Slovenská komisia Dejepisnej olympiády

Vydavateľ: Slovenská komisia Dejepisnej olympiády, 2026